

Lliure i millor

“A qui interessa la normalització lingüística?”, per Teresa Tort

Per **Redacció** -

4 de març de 2017

Teresa Tort Videllet [@teresa_tort](https://twitter.com/teresa_tort) Filòloga i dinamitzadora lingüística

Moltes persones afirmen que no els interessa la política; simplement no veuen una relació directa entre el que expliquen els telenotícies i les incidències concretes de la seua vida quotidiana.

Si parlem de normalització lingüística (NL), ens hem de fer el compte que l'interès que suscita un aspecte que afecta més parcialment l'organització social serà, per força, menor encara. Però a qui representa que li hauria d'interessar?

Potser cal començar recordant que la NL és concebuda com un procés de transformació social que vol evitar la substitució lingüística d'una llengua que ha patit un procés de minorització, a fi i efecte que es pugui constituir com un instrument de comunicació i de cultura (1). Per tant, resulta fàcil intuir que sense modificar les relacions jeràrquiques no hi haurà condicions favorables a la presència normal d'una llengua en el seu entorn natural.

Al nostre món, el poder es fa visible en les lleis que es promulguen, però més enllà d'això es mantenen in comptables fils invisibles que amarren ben fort l'ordre social establert. Qualsevol canvi passarà, doncs, per visibilitzar aquestes amarres. I, amb un sol exemple, en tindrem prou per a veure l'abast de tot el que ens queda per fer.

Parlarem dels prejudicis lingüístics. Un prejudici és una opinió preconcebuda que no ens ajuda a mirar la realitat en directe, sinó que ens la fa veure a través del vidre de les creences que hem rebut. Molts de prejudicis lingüístics han actuat i actuen en contra del valor de les llengües minoritzades. ¿Algun lector d'aquest article no ha viscut mai una experiència desagradable fruit de l'animadversió contra la llengua catalana?

Ara bé, la mirada que voldria proposar aquí pretén assenyalar els prejudicis lingüístics implícits en la gestió lingüística que estan aplicant organitzacions clau del nostre territori. ¿Us heu fixat mai que partits polítics progressistes, moviments socials que tenen com a objectiu bàsic la transformació social per a millorar la vida dels ciutadans i unitats de treball diverses de l'administració contribueixen a mantenir l'estatu quo de les llengües majoritàries de Catalunya?

Si no hi heu parat atenció, només cal parar l'orella a la llengua de relació entre el personal i els usuaris de moltes escoles d'adults a l'hora del pati i als passadissos; només cal comprovar quina és la llengua habitual en algunes oficines d'atenció al públic de qualsevol administració; només cal constatar quina llengua s'usa en una part molt important de les comunicacions institucionals d'alguns moviments polítics reivindicatius.

Per què hi ha un ús tan important del castellà en contextos comunicatius en què teòricament s'havia consensuat que la llengua per defecte seria el català? És una decisió inconscient que afecta la conducta de les persones particulars que formen part d'aquestes organitzacions o bé és fruit d'una estratègia premeditada?

Tant si es tracta d'un impuls particular com si obeeix a un pla previ, el resultat és el mateix: s'aconsegueix consolidar la subsidiarietat del català i es malbarata l'oportunitat de promocionar el coneixement d'aquesta llengua per part de la població que no hi té un accés directe.

En definitiva, tot això passa simplement perquè, davant de persones que s'expressen d'entrada en castellà, es parteix d'alguns d'aquests prejudicis lingüístics: 'no entén el català'; 'no li agrada el català'; 'no li interessa saber-lo'; 'no és la seua llengua'. Que aquestes idees són prejudicis es comprova contrastant-les amb la realitat. Per exemple, més del 95% de la població de Catalunya entén el català (2); per tant, només 5 de cada 100 persones amb qui ens relacionem no ens entendrà si ens hi adrecem en aquesta llengua. I la suposició que a algú no li agrada o no li interessa es contradiu amb la simple prova que si t'adreces en català a qualsevol persona és estranyíssim que et mostre una actitud negativa.

Malgrat que en un futur pròxim hi hagués un conjunt de lleis veritablement favorables a la recuperació dels espais socials per al català, seria igualment molt difícil aconseguir que tingués una presència normal en l'àmbit públic sense invertir les conductes d'acomodació lingüística al castellà i sense que les entitats i organitzacions que

pretenen millorar la societat en què vivim s'impliquin de veritat en aquesta causa.

Tal com diu la Carme Junyent, la NL de la llengua catalana necessita la complicitat de la gran majoria dels ciutadans del nostre país, siga quina siga la llengua inicial que van aprendre a casa. Ara bé, digueu-me com es pot aconseguir la complicitat d'algú sense compartir-hi allò que vols que conega. Estranyament podem estimar el que no coneixem, el que no ens és accessible, el que no ens sentim capacitats per a usar amb seguretat, el que no ens interpel·la.

Oferir el català sempre que siga possible és el camí que ens farà avançar cap a una societat lingüísticament més equitativa. De fet, amagar-lo per costum o per paternalisme no té res a veure amb el respecte ni amb l'empatia. Si alguna cosa ens cal, és trobar espais de reflexió –sobretot en el si de les organitzacions emblemàtiques del territori– que ajuden a fer créixer la consciència que tot el que fem avui és la llavor per al que vindrà més tard.

El futur comença cada dia.

(1) Vegeu a la Viquipèdia: [Normalització lingüística](#).

(2) [Ús i coneixement del català](#) (2013) Dossiers Idescat.

<http://lliureimillor.cat/2017/03/04/a-qui-interessa-la-normalitzacio-linguistica-per-teresa-tort/>